

KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY
Posudek oponenta bakalářské práce

Autor: Kateřina Motyčková

Studijní obor: Jazyková a literární kultura

Název práce (česky/anglicky): Srovnání knižní předlohy a filmového zpracování prózy Báječná léta pod psa

Vedoucí práce: Mgr. Michal Šeba

Oponent práce: Mgr. Michal Čuřín

Hodnoticí kritéria	Hodnocení
Soulad názvu práce s obsahem, cílem, anotací, obsahem a závěrem	1
Teoretická podkladová koncepce, metodika/metodologie, terminologie	3
Schopnost analýzy excerpovaného materiálu/předmětu výzkumu a následné syntézy, interpretace a argumentace	3
Sekundární literatura, tvůrčí aplikace, schopnost kritického komentáře	3
Struktura práce (výstavba textu, adekvátnost použitých stylistických prostředků), dodržení ortografické a gramatické normy, bibliografický a poznámkový aparát, jednotný způsob citací	3
Výsledný průměr	2,6

Pozn.: Pro hodnocení se používá zavedené vysokoškolské klasifikace, tedy: 1 –2–3– 4. Pokud diplomant obdrží v jednom (nebo více) z kritérií hodnocení 4, pak je celá BP/DP považována za nedostatečnou.

Hodnocení práce – návrh klasifikačního stupně:

Náměty pro obhajobu (formou otázek):

Náměty pro obhajobu jsou v níže uvedeném textu.

Další poznámky k práci, kritické připomínky:

V práci se objevují vyjádření, která mnohdy nedávají smysl nebo jejich zařazení do odborného textu je na pováženou např.:

„...zaujímá zmíněný autor na pozadí české literární scény pozici velkého fenoménu.“;

„...s přívalem nadšení vzniká i vlna kritiky...“;

„...za doprovodu vlny kladného hodnocení čtenářů i kritiků.“ (vše s. 10).

Na s. 12 nerozumím výroku: „V současné době se ocitáme v momentu, kdy má každý literární záměr dvě možnosti: být prózou nebo filmem.“ Má se snad za to, že poetické či dramatické texty již nemají právo na existenci?

Dále na s. 12 se praví: „Vyprávět příběh pak neznamená nic více a nic méně, než zajímat se o osudy lidí, o lidské charaktery a mezilidské vztahy, o drama – ať už v časoprostoru reálném či fantastickém, současném či historickém. Film se natáčí proto, aby v něm mohl být sledován hrdina a s ním i jeho osud.“ Toto kategorické vyjádření nesmyslně pomíjí skupinu bezpochyby epických děl, která se *osudy lidí, lidskými charaktery a mezilidskými vztahy* vůbec nezabývají. Jedná se ovšem o nesprávně pochopený text z publikace M. Mravcové Literatura ve filmu, který ale jako citace či parafráze **označen není** (na rozdíl od přesné citace, která následuje)!!! Nelze tedy jednoznačně odlišit autorskou řeč.

Dále v textu nalezneme tuto pasáž:

„Po Sametové revoluci měl český film tendenci inspirovat se literární tvorbou. Polistopadová kinematografie se pyšní mnoha adaptacemi z dílen českých i světových literárních velikánů (Klíma, Kafka, Viewegh, Topol, Jarry, Dostojevskij, atd.). Ze statistik vyplývá, že v letech 1989 až 2007 bylo natočeno 324 filmových adaptací. Nejvíce v roce 1993 a nejméně v roce 2004.“ (s. 15)

Kterou můžeme srovnat s textem z diplomové práce Petry Bušíkové Produkční historie filmových adaptací podle literárních předloh Michala Viewegha (FF MU 2008) – práci autorka cituje v jiných částech textu:

„Navzdory této narušené linii má však český film i po sametové revoluci tendenci čerpat náměty, inspiraci z literatury. Polistopadová kinematografie se může pochlubit adaptacemi rozmanitých děl české i světové literatury (Klíma, Kafka, Jirotko, Viewegh, Topol, Šlejhar, Jarry, Dostojevskij ad.). Statisticky vychází, že z celkem 324 hraných celovečerních filmů natočených v rozmezí let 1989-2007 (započítány i koprodukce) jich 28% tvoří adaptace literárních děl. Nejvyšší podíl filmových adaptací připadá na rok 1993, kdy tvoří celou polovinu z celkové produkce 18 snímků za rok. Naopak nejnižší podíl filmových přepisů literatury je zaznamenán v roce 2004, kdy z celkové roční produkce 15 snímků byla natočena jediná adaptace – drama Viktora Polesného Milenci a vrazi podle stejnojmenného románu Vladimíra Párala.“ (s. 11)

Zatímco v prvním případě autorka uvádí, že se jedná o parafrázi (sic!) z publikace Panorama českého filmu (bez uvedení strany), tak Bušíková **v takřka totožném textu** tvrdí, že informace získala z korespondence s filmovou historičkou Evou Urbanovou. Navrhuji, aby autorka u obhajoby doložila v textu Panoramy, kde se zmiňované informace nachází, čímž by vyvrátila veškeré pochybnosti o původu této části textu.

Na s. 12 citace „Filmové umění...“ je zdrojováno do již zmiňované Panoramy na s. 24; uvedený text nemohu na této stránce najít; mohu se v tomto případě mýlit, nechť potom tato výtku není brána v úvahu.

Pozn. pod čarou 8, 10, 11, 15, 17, 23, 27, 28, označující jako zdroj výše uvedenou práci Bušíkové postrádají čísla stran parafrází a zejm. přesných citací!

Na s. 16 o MV: „V současnosti je asi nejvíce privilegovaným a zároveň zatracovaným českým prozaikem.“ Toto tvrzení by bylo vhodné podepřít relevantními kritickými zdroji nebo odbornou reflexí jeho díla.

Na s. 17 pochybuji o smysluplnosti zařazení citace „Kromě Česka...“ z tiskové zprávy ČTK, aniž by sdělení bylo jakkoli kriticky zpracováno nebo s ním bylo dále nakládáno. (Chybně je uvedeno datum citace webové stránky.)

Další tvrzení bez uvedení zdroje nalezneme na s. 25: „Vzhledem k tomu, že autor pojednává humoristickým způsobem o životě v socialistické společnosti, což bylo po revoluci velmi diskutované téma, zaujal román spoustu významných osobností filmového prostředí.“

Interpretace díla, resp. srovnání románu s filmovou adaptací se omezuje ve velké míře na prostý popis lokací a postav a odkazování na rozdíly ve zpracování; od absolventky bohemisticky orientovaného oboru lze jistě očekávat hlubší analýzu. Zajímavé aspekty jsou pouze evidovány, nejsou usouvztažněny k struktuře celého díla, dynamice vývoje postav apod., např.: „Ve slovníku Kvidova otce se po návratu ze služební cesty se objevují cizí výrazy: „Take it easy!“, což působí komicky.“ (s. 23). Zbytečně jsou popisovány zřejmé skutečnosti vyplývající z povahy média (s. 26): „V knize se objevují detailní popisy prostředí, které nás skrze naši fantazii dokážou dovést na ono popisované místo. Kvůli nedostatku prostoru nemáme ve filmu možnost vnímat zachycení detailnosti v takovém rozsahu. V knize je podrobně vykresleno celé okolí. Film ovšem není schopen svou kapacitou pojmout veškeré scény - tedy i ty, v nichž se neodehrává žádná významná událost, ale dokresluje atmosféru. ... Tento popis je v knize rozepsán na celou stránku, ve filmu takto detailní zachycení skutečnosti nevidíme.“ Relevantní by zde bylo zamyšlení nad způsobem zacházení s lokacemi ve filmovém zpracování, nad funkcí filmového obrazu ve srovnání s popisem literárním atp. Bohužel autorka zůstává pouze na povrchu.

Na s. 27 nás seznamuje autorka se svým pohledem na obsazení filmu, což v podobě pocitů a domněnek nemá v odborné práci místo: „V roli Kvidovy matky si nedokážu představit někoho jiného. Moudrou ženu s životem plného zkušeností, strastí a příhod zvládla výtečně prezentovat. S Ondřejem Vetchým navíc utvořili geniální pár.“

Na s. 28 je citováno z Hrabáka, přičemž neexistuje návaznost s následujícím textem.

Praktická část bakalářské práce má pochybnou hodnotu. Autorka se dle vlastních slov snaží nabídnout středoškolákům novou formu výuky v literárním semináři. Na jedné straně kritizuje dosavadní frontální přístup soustřeďující se na biografické informace o autorovi, na straně druhé její „moderní přístup“ spočívá v prostém srovnávání textu předlohy s filmovým zpracováním se všemi výhradami, které jsem uvedl výše. Takový postup věru není ničím převratným a (bohužel v této podobě) je častý v hodinách českého jazyka a literatury na středních školách.

Autorka se pokoušela vytvořit dvě učební jednotky v rámci výuky na střední škole. Nejednalo se tedy o mimoškolní akci, a proto bych očekával, že svou činnost patřičně uvede do souladu se školním a centrálním vzdělávacím plánem. Vzhledem k nepedagogickému oboru autorky lze jistě mnohé odpustit, ale vhodnější by bylo projekt nekoncepovat jako součást výuky nebo lépe jej orientovat směrem, kde by autorka využila znalostí a dovedností získaných během studia. Dále uvádím některé výroky, které považuji za problematické (již bez komentáře): „Během tvorby projektu bylo nezbytné podstoupit spolupráci s paní magistrou Zychovou.“ (s. 31); „Výukový předmět Seminář a cvičení z českého jazyka by měl v mé režii nabrat nových rozměrů...“ (s. 31); „Jeho dílo se po nějakou dobu neslo ve velmi kritickém duchu a cokoliv vydal, bylo nadměru zkritizováno literárními profesionály.“ (s. 35); „Tyto na první pohled nepřiliš důležité informace byly pro studenty přínosné, jelikož o nich nevěděli.“ (s. 35).

Za nefunkční považuji přepis řeči autorky z průběhu konání projektu v textu práce, vhodnější by bylo umístění do přílohy.

V textu práce se objevují pravopisné chyby.

Datum a podpis oponenta práce:

14. května 2015

Mgr. Michal Čuřín